

DIDACTICA
SLOVENICA
pedagoška obzorja

2025 letnik 40

3-4

DIDACTICA SLOVENICA – PEDAGOŠKA OBZORJA
Znanstvena revija za didaktiko *Scientific journal for didactics*
DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v40i1>

Izdajatelj *Published by*

- Pedagoška obzorja d.o.o.
- Univerza v Novem mestu

Glavni in odgovorni urednik *Editor-in-Chief*

- Dr. Marjan Blažič

Uredniški odbor *Editorial board*

- Dr. José Manuel Bautista Vallejo, Huelva, Španija
- Dr. Lukáš Durda, Ostrava, Slovakia
- Dr. Tanja Gavrov, Helsinki, Finland
- Dr. Barbara Geyer, Eisenstadt, Avstria
- Dr. Marija Javornik, Maribor, Slovenija
- Dr. Gabriela Kelemen, Arad, Romunija
- Dr. Ljupčo Kevereski, Bitola, Makedonija
- Dr. Nikola Mijanović, Nikšić, Črna gora
- Dr. Bojana Perić Prkosovački, Novi Sad, Srbija
- Dr. Jasmina Starc, Novo mesto, Slovenija
- Dr. Lazar Stošić, Beograd, Srbija
- Dr. Boško Vlahović, Beograd, Srbija
- Dr. Janez Vogrinc, Ljubljana, Slovenija

Lektor *Proofread by*

- Meta Kmetič

Prevodi *Translated by*

- Ensitra prevajanje, Brigita Vogrinec Škraba s.p.

Naslov uredništva in uprave *Editorial office and administration*

- Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja, Na Loko 2, 8000 Novo mesto, Slovenija, EU

Spletna stran revije *Website of the journal*

- <https://www.dspo.si/index.php/dspo/index>

Elektronski naslov *E-mail*

- info@pedagoska-obzorja.si, chief.editor@didactica-slovenica.si

Revija Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja je indeksirana in vključena v

Journal Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja is indexed and included in

- Elsevier Bibliographic Databases (SCOPUS)
- International Bibliography of Periodical Literature / Internationale Bibliographie geistes- und sozialwissenschaftlicher Zeitschriftenliteratur (IBZ)
- Internationale Bibliographie der Rezensionen geistes- und sozialwissenschaftlicher Literatur (IBR)
- Co-operative Online Bibliographic System and Services (COBISS)

Izdajanje revije sofinancira Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (ARIS).

The publication of the journal is co-financed by the Public Agency for Scientific Research and Innovation of the Republic of Slovenia (ARIS).

Naklada *Circulation*

- 230

Tisk *Printed by*

- Tiskarna Cicero, Begunje d.o.o.

Copyright © 2025 – Pedagoška obzorja podjetje za pedagoški inženiring d.o.o.

Vsebina Contents

- Polona Božič,*
dr. Blaž Simčič,
dr. Andrej Kocjan
- 3 Vpliv gibalne (ne)aktivnosti vzgojiteljev na izvedbo gibalne dejavnosti v vrtcu**
The Impact of Physical (In)Activity of Educators on the Implementation of Physical Activities in the Kindergarten
- Ana Tina Jurgec,*
dr. Janja Batič
- 16 Multimodalna analiza plesne dramatizacije študentov predšolske vzgoje**
Multimodal Analysis of Dance Dramatization Among Preschool Education Students
- Dr. Marina Volk,*
dr. Mojca Kukanja Gabrijelčič
- 32 Pojmi praga v spreminjajočem se izobraževalnem kontekstu**
Threshold Concepts in a Changing Educational Context
- Eva Gabrijelčič,*
dr. Petra Dolenc
- 50 Stres, delovna zavzetost in zadovoljstvo z delom osnovnošolskih učiteljev**
Stress, Work Engagement and Satisfaction at Work Among Primary School Teachers
- Ružica Filipović,*
dr. Mario Dumančič
- 66 Digitalne kompetence in pedagoške tradicije v izobraževanju**
Digital Competences and Pedagogical Traditions in Education
- Dr. Marjan Marino Ninčević,*
dr. Dunja Jurić Vukelić
- 83 Generacija Z in njihovo učenje v digitalno usmerjenem svetu**
Generation Z and Their Learning in a Digitally Driven World
- Dr. Miriam Niklová,*
dr. Annamária Šimšíková,
Slávka Pánčíková
- 100 Fenomen “sharentinga” pri slovaških starših**
Phenomenon of Sharenting in Slovak Parents

- Dr. Katarina Zadnik,
Sara Smrekar*
- 119 Vključevanje digitalne tehnologije pri predmetih
nauk o glasbi in solfeggio**
Incorporating Digital Technology in Music Theory
and Solfeggio Courses
- Dr. Smiljana Gartner,
Maja Vačun*
- 135 Stališča študentov do uporabe pristopa filozofija
za otroke in z otroki**
Students' Perspectives on the Use of the Philosophy
for and with Children Approach
- Tjaša Lah,
dr. Andreja Kozmus*
- 156 Skriti obrazi izključevanja: stigma otrok s
posebnimi potrebami v očeh vrstnikov**
Hidden Faces of Exclusion: The Stigma of
Children with Special Needs in the Eyes of Their
Peers
- Dr. Jernej Kovač,
Eva Hršak*
- 171 Pojav psihičnega nasilja v partnerskih odnosih
pri mladostnikih**
The Occurrence of Psychological Violence in
Partner Relationships Among Adolescents
- Nika Ferbežar,
dr. Mateja Marovič*
- 186 Od predsodkov do povezanosti: teorija o
medskupinskem stiku**
From Prejudice to Connection: The Significance
of Intergroup Contact
- Dr. Milena Kramar Zupan,
dr. Karmen Erjavec*
- 200 Vpliv menedžmenta na izobraževalno in
raziskovalno dejavnost medicinskih sester**
The Influence of Management on the Educational
and Research Activity of Nurses
- Dr. Alenka Divjak*
- 217 Vajeništvo za gostilničarje na Kranjskem skozi
optiko strokovnih časopisov za gostinstvo**
Apprenticeship for Innkeepers in the Crown Land
of Carniola Through the Lens of Professional
Hospitality Newspapers

Vpliv gibalne (ne)aktivnosti vzgojiteljev na izvedbo gibalne dejavnosti v vrtcu

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v40i3-4.196>

Prejeto 27. 5. 2025 / Sprejeto 3. 11. 2025

Znanstveni članek

UDK 373.22:796.035

KLJUČNE BESEDE: gibalni razvoj, predšolsko obdobje, kompetence, gibalna/športna dejavnost, vzgojitelji
POVZETEK – Gibanje je otrokova primarna potreba, predšolsko obdobje pa temelj gibalnega razvoja. Vzgojiteljeva naloga je, da zadosti potrebi po gibanju in tako prispeva k otrokovemu zdravju. Namen raziskave je bil ugotoviti, ali je količina vodene gibalne/športne dejavnosti v vrtcu pogojena z vzgojiteljevo gibalno/športno aktivnostjo v prostem času, njegovo starostjo, pogoji dela ter ali je vzgojiteljeva kompetentnost na področju gibanja povezana z njegovo lastno gibalno/športno aktivnostjo. V raziskavo je bilo vključenih 65 vzgojiteljev iz celotne Slovenije. Vprašalnik je bil sestavljen iz 29 vprašanj pretežno zaprtega tipa, razvrščenih v pet sklopov. Ugotovili smo, da je čas, ki ga vzgojitelj nameni lastni gibalni/športni aktivnosti, povezan s količino in raznovrstnostjo gibalne/športne dejavnosti, ki jo izvaja z otroki. Ugotovili smo tudi, da mlajši vzgojitelji redkeje izvajajo vodeno gibalno/športno aktivnost ter da materialni pogoji ne prispevajo k večji količini in raznovrstnosti izvedenih gibalnih/športnih dejavnosti.

Received 27. 5. 2025 / Accepted 3. 11. 2025

Scientific paper

UDC 373.22:796.035

KEYWORDS: motor development, preschool period, competence, physical/sport activity, educators

ABSTRACT – Movement is a child's primary need, and the preschool period is the foundation of motor development. An educator's role is to meet the need for movement and thus contribute to a child's health. The aim of the research was to determine whether the amount of guided physical/sport activity during the preschool period is influenced by educators' own physical/sport activity in their free time, their age, working conditions, and whether educators' competences in the field of movement are related to their own physical/sport activity. The research included 65 educators from all over Slovenia. The questionnaire consisted of 29 questions, mostly of the closed-ended type, grouped into five sections. It was found that the time that the educators dedicate to their own physical/sport activity is related to the quantity and variety of physical/sport activities they carry out with the children. It was also found that younger educators are less likely to conduct guided physical/sport activities, and that material conditions do not contribute to a greater quantity and variety of physical/sport activities carried out.

1 Uvod

Gibanje je otrokova primarna potreba (Plevnik in Peternej, 2019), predšolsko obdobje pa temelj gibalnega razvoja (Kološa, 2020). Otrokov organizem je najbolj dovzeten za vplive okolja v zgodnjem otroštvu (Kološa, 2020; Plevnik in Peternej, 2019), zato je pomembno, da v predšolskem obdobju pridobi čim bolj pestro in široko paleto gibalnih izkušenj, ki predstavljajo osnovo za kasnejše usvajanje zahtevnejših gibalnih vzorcev. Otrok z bogatejšim gibalnim spominom bo lažje usvajal nova gibalna znanja v prihodnosti (Marinšek in Rajtmajer, 2017). Kar 70 odstotkov možganskih povezav se razvije ravno v omenjenem obdobju, zato ga Čoh (2018) prepozna kot kritično obdobje otrokovega telesnega in intelektualnega razvoja. Zamujeno v najzgodnejšem razvojnem obdobju je namreč kasneje težko ali sploh nemogoče nadoknaditi (Vujanović, 2019).

Multimodalna analiza plesne dramatizacije študentov predšolske vzgoje

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v40i3-4.170>

Prejeto 5. 6. 2025 / Sprejeto 3. 11. 2025

Znanstveni članek

UDK 373.2:793.3

KLJUČNE BESEDE: predšolska vzgoja, multimodalni sestav, plesna dramatizacija, slikanica, kodi sporočanja

POVZETEK – Plesna dramatizacija je najzahtevnejša in najbolj kompleksna vrsta plesne dejavnosti. Njena multimodalnost se kaže v tem, da združuje različne kode sporočanja: gibalni, zvočni, jezikovni, vizualni in prostorski kod. Namen raziskave je bil ugotoviti, ali študenti prepoznajo (razumejo) pomen povezovanja vseh kodov sporočanja, ki soustvarjajo pomen (vsebino) plesne dramatizacije. Vzorec je bil priložnostni, v raziskavo smo vključili 45 študentov 2. letnika Predšolske vzgoje Pedagoške fakultete v Mariboru, ki so si v mesecu juniju 2024 ogledali plesno dramatizacijo v izvedbi skupine študentov. Podatke smo zbrali s pomočjo vprašalnika, na podlagi katerega so študenti opravili multimodalno analizo plesne dramatizacije. Pri raziskavi smo uporabili kvantitativni in kvalitativni raziskovalni pristop. Analiza je pokazala, da študenti prepoznajo pomen povezovanja kodov sporočanja, pri čemer izstopata gibalni in zvočni kod. Ugotovili smo tudi, da je njihova interpretacija odvisna od predhodnih izkušenj in poznavanja simbolike izraznih sredstev.

Received 5. 6. 2025 / Accepted 3. 11. 2025

Scientific paper

UDC 373.2:793.3

KEYWORDS: preschool education, multimodal composition, dance dramatization, picture book, communication codes

ABSTRACT – Dance dramatization is the most demanding and complex form of dance activity. Its multimodality is evident in the way it combines various modes of communication: movement, sound, language, visual and spatial codes. The aim of the research was to determine whether students recognize (understand) the significance of connecting all the communication codes that co-create the meaning (content) of dance dramatization. The sample was opportunistic: we included 45 second-year students of preschool education from the Faculty of Education in Maribor who watched a dance dramatization performed by a group of students in June 2024. Data were collected using a questionnaire, based on which the students conducted a multimodal analysis of the dance dramatization. A quantitative and qualitative research approach was used in the study. The analysis showed that students recognize the importance of connecting communication codes, the movement and sound codes being most prominent. It was also found that their interpretation depends on their prior experience and knowledge of the symbolism of expressive means.

1 Uvod

Pristop umetnosti v vzgoji in izobraževanju (angl. arts in education) pojmuje umetnost kot medij za učenje in raziskovanje otrok na vseh stopnjah vzgoje in izobraževanja. Pozitivne učinke umetnostne vzgoje poudarjajo tudi t. i. Smernice za umetnostno vzgojo (UNESCO, 2006), ki so ključne za oblikovanje družbe, ki temelji na ustvarjalnosti. Korošec in Batistič Zorec ugotavljata (2021, str. 29): “Vzgoja z umetnostjo in skozi umetnost je uspešna metoda učenja in poučevanja na vseh področjih kurikula.” Otroci lažje izražajo svoje misli in občutke skozi umetnost kot z besedo (govorjenim jezikom) (Bae, 2009).

Pojmi praga v spreminjajočem se izobraževalnem kontekstu

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v40i3-4.197>

Prejeto 4. 7. 2025 / Sprejeto 3. 11. 2025

Znanstveni članek

UDK 373.3.091.2

KLJUČNE BESEDE: koncepti praga, liminalno stanje, prenos znanja, kognitivno učenje, učni načrti

POVZETEK – Prispevek predstavlja pomen konceptov praga v izobraževalnem procesu, ki so ključni za razumevanje naprednejših idej in konceptov. Razumevanje teh konceptov učencem omogoča globlje in trajnejše povezovanje predhodnega in novega znanja. Koncepti praga se večinoma osredotočajo na kognitivni vidik učenja, pri čemer učenci v procesu usvajanja prehajajo skozi liminalno fazo negotovosti, ki predstavlja prelomnico v njihovem napredku. Analiza učnih načrtov za osnovno šolo ($n = 17$) ni potrdila eksplisitne prisotnosti konceptov praga. Razlogi za to so predvsem pomanjkanje enotne definicije, tradicionalni pristopi k oblikovanju učnih načrtov ter težavnost operacionalizacije teh konceptov v učnih ciljih. Razlike v uporabi konceptov praga med učnimi področji so očitne – v naravoslovnih predmetih predstavljajo konceptualne premike v mišljenju, v družboslovnih in humanističnih predmetih razvijajo analitične sposobnosti, v jezikovnih predmetih pa poudarjajo razumevanje jezikovne strukture. Za izboljšanje poučevanja konceptov praga v prispevku priporočamo: jasno opredelitev in vključitev konceptov praga v učne načrte, usposabljanje učiteljev za njihovo prepoznavanje in poučevanje ter razvoj učnih gradiv in pedagoških strategij, ki podpirajo problem-sko učenje in reflektivno razmišljanje.

Received 4. 7. 2025 / Accepted 3. 11. 2025

Scientific paper

UDC 373.3.091.2

KEYWORDS: threshold concepts, liminal state, knowledge transfer, cognitive learning, curricula

SUMMARY – The paper focuses on the significance of threshold concepts in the educational process, which are essential for understanding advanced ideas and concepts. Understanding these concepts enables students to form deeper and more lasting connections between prior and new knowledge. Threshold concepts emphasize primarily the cognitive aspect of learning, requiring students to pass through a liminal phase of uncertainty, which represents a crucial turning point in their progress. An analysis of primary school curricula ($n = 17$) did not confirm the explicit presence of threshold concepts. The reasons for this include lack of a unified definition, traditional approaches to curriculum design and difficulty of operationalizing these concepts in the learning objectives. The differences in the use of threshold concepts across disciplines are evident – in natural sciences, they represent conceptual shifts in thinking, in social sciences and humanities, they develop analytical skills, and in language subjects, they emphasize the understanding of linguistic structures. To enhance the teaching of threshold concepts, the paper recommends clearly defining and integrating threshold concepts into curricula, as well as training teachers to recognize and teach these concepts and developing educational materials and pedagogical strategies, such as problem-based learning and reflective thinking.

1 Uvod

Koncept praga je bil razvit v okviru britanskega projekta Enhancing Teaching and Learning Environments (Meyer in Land, 2003) kot teoretični okvir za analizo ključnih konceptov, ki pomembno vplivajo na razumevanje določenega področja in načina poučevanja. Meyer in Land (2003) sta koncept praga opredelila kot portal, ki omogoča nov način razmišljanja o določeni temi. Raziskave o pojmu praga so postale v visokem šolstvu vse bolj pomembne (Boustedt, 2007; Davies in Mangan, 2007; Land idr., 2005;

Stres, delovna zavzetost in zadovoljstvo z delom osnovnošolskih učiteljev

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v40i3-4.198>

Prejeto 15. 2. 2025 / Sprejeto 3. 11. 2025

Znanstveni članek

UDK 159.944.4:37.011.3-051

KLJUČNE BESEDE: učitelji, stres, delovna zavzetost, delovno zadovoljstvo

POVZETEK – Učitelji so pri svojem delu izpostavljeni različnim stresnim okoliščinam, ki se lahko odražajo v številnih neugodnih zdravstvenih, psihosocialnih in delovnih izidih. Cilj raziskave je bil preveriti raven zaznanega stresa, delovne zavzetosti, zadovoljstva z delom v vzorcu slovenskih osnovnošolskih učiteljev ($N = 335$) ter preučiti povezanost med omenjenimi koncepti. Na podlagi rezultatov ugotavljamo, da učitelji zaznavajo zmerno raven stresa, razmeroma visoko delovno zavzetost ter zmerno do visoko stopnjo zadovoljstva z delom. Preverjanje razlik kaže, da izražajo učiteljice več delovne zavzetosti v primerjavi s kolegi. Prav tako ugotavljamo, da so učitelji na razredni stopnji v povprečju bolj delovno zavzeti in zadovoljni z delom kot učitelji, ki poučujejo na predmetni stopnji. Zaposleni z več delovnimi izkušnjami poročajo o nižji stopnji zaznanega stresa in višji stopnji zadovoljstva z delom kot tisti z manj delovnimi izkušnjami. Nadalje rezultati regresijske analize kažejo, da nižja raven zaznanega stresa in višje izražena čustvena zavzetost napovedujeta višjo raven delovnega zadovoljstva osnovnošolskih učiteljev.

Received 15. 2. 2025 / Accepted 3. 11. 2025

Scientific paper

UDC 159.944.4:37.011.3-051

KEYWORDS: teachers, stress, job engagement, job satisfaction

ABSTRACT – Teachers are exposed to various stressful work situations that can result in several adverse health, psychosocial, and job performance outcomes. The study aimed to examine the levels of perceived stress, work engagement, and job satisfaction in a sample of Slovenian primary school teachers ($N = 335$) and to examine the relationship between these concepts. The results reveal that the teachers perceive moderate levels of stress, relatively high levels of work engagement, and mild to high levels of job satisfaction. On average, female teachers show more work engagement than their male counterparts. The teachers at the primary level of education are more engaged and satisfied with their work than the teachers at the lower secondary level of education. Those with more work experience report lower levels of perceived stress and higher levels of job satisfaction than the teachers with less work experience. Moreover, the regression analysis results suggest that lower levels of perceived job stress and higher levels of emotional engagement predict higher job satisfaction among the teachers.

1 Uvod

Poučevanje predstavlja izredno nagrajujoč poklic, obenem pa je pedagoško delo zelo zahtevno in stresno (Bottiani idr., 2019; Ryan idr., 2017). Po podatkih Mednarodne raziskave poučevanja in učenja TALIS 2018 (*Teaching and Learning International Survey*) 47% osnovnošolskih učiteljev v Evropi doživlja stres na delovnem mestu (European Commission/EACEA/Eurydice, 2021). Slovenija se med vsemi preučeniimi državami najbolj približuje evropskemu povprečju, medtem ko so v nekaterih drugih državah (npr. Portugalska, Velika Britanija) vrednosti zaznanega stresa med učitelji glede na skupno povprečno vrednost EU kar podvojene (European Commission/EACEA/Eurydice, 2021).

Digital Competences and Pedagogical Traditions in Education

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v40i3-4.199>

Prejeto 7. 7. 2025 / Sprejeto 3. 11. 2025

Znanstveni članek

UDK 37.091.31-028.78:004

KLJUČNE BESEDE: mešano učenje, digitalne kompetence, digitalna transformacija, pedagoške tradicije, vloga učitelja

POVZETEK – V članku raziskujemo integracijo digitalnih tehnologij s tradicionalnimi pedagoškimi pristopi v kontekstu sodobnega izobraževanja. Poudarjamo pomen ohranjanja temeljnih vzgojno-izobraževalnih vrednot, kot sta čustvena podpora in celostni razvoj, ob uvajanju digitalnih orodij. Studija izpostavlja tako priložnosti kot izzive digitalne preobrazbe izobraževanja, vključno z digitalno neenakostjo in pomanjkanjem digitalnih veščin. Poseben poudarek je dan usposabljanju učiteljev, vlogi digitalnih platform in mednarodnim primerom dobre prakse, kot je estonski projekt AI Leap 2025. Združevanje tradicionalnih in digitalnih pristopov omogoča razvoj kompetenc 21. stoletja ter ustvarja vključujoča, prilagodljiva in inovativna učna okolja. Prispevek zagovarja uravnotežen model, ki vključuje tehnologijo v poučevanje ob ohranjanju bistvene človeške razsežnosti izobraževanja.

Received 7. 7. 2025 / Accepted 3. 11. 2025

Scientific paper

UDC 37.091.31-028.78:004

KEYWORDS: blended learning, digital competences, digital transformation, pedagogical traditions, teacher's role

ABSTRACT – This paper explores the integration of digital technologies with traditional pedagogical approaches in the context of contemporary education. It underscores the importance of preserving core educational values, such as emotional support and holistic development, while adopting digital tools. The study highlights both the opportunities and the challenges of the digital transformation of education, including issues such as digital inequality and a lack of digital skills. Special emphasis is placed on teacher training, the role of digital platforms, and international examples of good practice, such as Estonia's AI Leap 2025 initiative. Combining traditional and digital methods supports the development of 21st-century competences and fosters inclusive, flexible, and innovative learning environments. The paper advocates a balanced model that integrates technology into teaching while maintaining the essential human dimension of education.

1 Introduction

The digital transformation of education represents one of the central challenges of contemporary society and has a profound impact on the evolution of pedagogical theory and practice (Redecker & Punie, 2017). The rapid development of digital technologies, such as artificial intelligence, cloud computing, and mobile devices, enables the integration of innovative digital tools into teaching and learning processes, while simultaneously transforming the role of teachers from traditional knowledge transmitters to facilitators of digital learning environments (OECD, 2021). These changes require the continuous professional development of teachers and the implementation of new didactic strategies that support critical thinking, creativity, and digital literacy among students (Retelj, 2022).

Although digital transformation brings numerous advantages – including personalized learning pathways, greater flexibility, real-time feedback, and enhanced student en-

Generation Z and Their Learning in a Digitally Driven World

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v40i3-4.200>

Prejeto 5. 3. 2025 / Sprejeto 3. 11. 2025

Znanstveni članek

UDK 37.091.2:004.9

KLJUČNE BESEDE: generacija Z, "digitalni domorodci", pedagoški izzivi, tehnologija v izobraževanju, igrifikacija, personalizirano učenje, FOMO

POVZETEK – Cilj tega prispevka je raziskati pedagoške izzive in priložnosti v izobraževanju generacije Z, prve generacije "digitalnih domorodcev", ki je od zgodnjega otroštva izpostavljena digitalni tehnologiji. Generacija Z kaže edinstvene značilnosti pri učenju, kot so krajša pozornost, multitasking in močna povezanost z vizualnimi ter interaktivnimi mediji, kar zahteva prilagoditev tradicionalnih pedagoških pristopov. V prispevku analiziramo, kako tehnologija vpliva na njihovo učenje, poudarek pa je dan na uporabi personaliziranega učenja in igrifikacije kot ključnih strategij za povečanje angažiranosti učencev. Poleg tega raziskujemo vlogo družbenih omrežij in spletnih platform v izobraževalnem procesu ter kako te tehnologije omogočajo sodelovalno učenje. Predstavljeni so tudi negativni učinki stalne povezanosti s tehnologijo, kot sta FOMO (strah pred zamujenim) in socialna anksioznost, ter pomen razvoja pedagoških strategij za soočanje s temi izzivi. Na podlagi raziskave so podani predlogi za izboljšanje pedagoških metod, ki bolje zadostijo potrebam učencev generacije Z in omogočajo učinkovitejše izobraževanje v digitalno usmerjenem svetu.

Received 5. 3. 2025 / Accepted 3. 11. 2025

Scientific paper

UDC 37.091.2:004.9

KEYWORDS: generation Z, digital natives, educational challenges, technology in education, gamification, personalized learning, FOMO

ABSTRACT – The aim of this paper is to explore the educational challenges and opportunities in teaching Generation Z, the first generation of "digital natives" who have been exposed to digital technology from an early age. Generation Z exhibits unique learning characteristics, including a shortened attention span, multitasking, and a strong preference for visual and interactive media, which necessitate adjustments to the traditional pedagogical approaches. This paper analyzes how technology impacts their learning, with an emphasis on the implementation of personalized learning and gamification as key strategies for increasing student engagement. Additionally, it examines the role of social media and online platforms in the educational process and how these technologies facilitate collaborative learning. The paper also addresses the negative effects of constant connectivity, such as FOMO (fear of missing out) and social anxiety, and highlights the importance of developing pedagogical strategies to address these challenges. Based on the research, guidelines are proposed to improve pedagogical methods in order to better meet the needs of Generation Z students and enhance their learning experience in a digitally driven world.

1 Introduction

The development of technology and its integration into everyday life have significantly changed the way new generations approach learning and education. Generation Z, comprising young people born between 1997 and 2012, is the first generation to have grown up with digital technology from an early age (Schroth, 2019). They are "digital natives" – individuals who have been using technology as a natural tool for communication, entertainment, and education since childhood. As a result, their learning patterns and social interactions differ markedly from previous generations, presenting both challenges and opportunities for educational practice. Digital natives are generations ex-

Phenomenon of Sharenting in Slovak Parents

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v40i3-4.201>

Prejeto 22. 4. 2025 / Sprejeto 3. 11. 2025

Znanstveni članek

UDK 316.472.4:004-055.62(437.6)

KLJUČNE BESEDE: tveganja spletnega vedenja, družina, deljenje vsebin, družbeni mediji, pedagogika
POVZETEK – Študija se osredotoča na naraščajoči pojav starševske delitve vsebin na spletu. Podatki v raziskavi so bili pridobljeni z metodo strukturiranega intervjuja. Raziskovalno populacijo je sestavljalo 11 anketirancev, deset žensk in en moški, katerih povprečna starost je bila 35 let. Vsi anketiranci so starši otrok, starih od 2 do 25 let, in uporabljajo družbena omrežja, na katerih so vsaj enkrat delili vsebino o svojih otrocih ali mladostnikih. Raziskava je edinstvena v svojem fokusu, saj je na Slovaškem premalo raziskav na to temo. Rezultati naše raziskave so pokazali, da starost staršev ne vpliva na pogostost ali obliko deljenja. Rezultati raziskave kažejo, da starše pri deljenju vsebin o svojih otrocih vodijo predvsem osebne preference. Večina staršev meni, da je deljenje vsebin o svojih otrocih na družbenih omrežjih naraven del njihovega življenja. Ugotovili smo, da so starši zaskrbljeni, ker ne vedo, komu je skupna vsebina na voljo. Tveganji, povezani z deljenjem vsebin o otrocih na družbenih omrežjih, ki ju zaznavajo starši, sta predvsem zloraba fotografij in ugrabitev otrok. Večina staršev obvesti svoje otroke o tem, katere vsebine o njih želijo deliti.

Received 22. 4. 2025 / Accepted 3. 11. 2025

Scientific paper

UDC 316.472.4:004-055.62(437.6)

KEYWORDS: risky online behaviour, family, sharenting, social media, pedagogy

ABSTRACT – The study focuses on the growing phenomenon of parent sharenting. The research data was obtained by using a structured interview method. The research population comprised 11 respondents, ten females and one male aged $AM = 35$ years. All respondents are parents of children between 2 and 25 years old, who use social networking sites and have at least once shared content about their children or adolescents in an online social networking environment. The research is unique in its focus, as there is a lack of research on the topic in Slovakia. The results of our research have shown that the age of parents does not influence the frequency or form of sharenting. The research results suggest that parents are mainly guided by personal preferences when sharing content about their children. Most of the parents consider sharing content about their children on social media a natural part of their lives. We found that parents are concerned about not knowing who can access the shared content. The risks associated with sharing content about children on social media perceived by parents are mainly misuse of photos and child abduction. Most parents inform their children about what content they want to share about them.

1 Introduction

The term sharenting was coined by combining the English words *sharing* and *parenting*; the content of the term can be expressed as online sharing parenting. The term *sharenting* was first used by Steven Leckart in 2012 in his article *A Child Without Facebook*, where he defines sharenting as the habit of parents sharing a lot of information and photos of their children online (Leckart, 2012). According to Kopecký and Szotkowski (2018), sharenting represents a form of digital parenting (involving parenting practices to support and regulate children's activities in digital environments).

Setting up a prenatal account for an unborn child on a social network can already be considered unregulated sharenting. The first shared photo of the baby is often the first

Incorporating Digital Technology in Music Theory and Solfeggio Courses

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v40i3-4.202>

Prejeto 9. 7. 2025 / Sprejeto 3. 11. 2025

Znanstveni članek

UDK 37.018.54:78.01:004

KLJUČNE BESEDE: digitalna tehnologija, glasbena šola, glasbena teorija in solfeggio, uporaba digitalnih orodij, kvalitativna tematska analiza

POVZETEK – Prispevek se osredotoča na prisotnost in uporabo digitalnih tehnologij pri poučevanju predmetov glasbena teorija in solfeggio v glasbenih šolah. Preučevali smo, kako digitalna orodja podpirajo izvajanje temeljnih glasbenih dejavnosti ter kako jih učitelji vključujejo v učni proces. S pomočjo polstrukturiranih intervjujev, izvedenih s šestimi učitelji iz različnih slovenskih regij, ki predstavljajo naš vzorec, smo izvedli kvalitativno raziskavo, utemeljeno na tematski analizi z induktivnim pristopom. Ugotovitve so pokazale, da se digitalne tehnologije redko uporabljajo za podporo glasbenim dejavnostim; pogosteje se uporabljajo pri dejavnostih poslušanja in predstavitvi učne vsebine. Pri doseganju učnih ciljev prevladujejo kombinirani in tradicionalni pristopi, novih glasbenih dejavnosti, ki bi bile možne le z uporabo digitalnih orodij, pa učitelji niso razvili. Razlogi za omejeno uporabo digitalnih orodij po njihovem izhaju iz pomembnosti aktivne vloge učencev pri pouku ter njihovega fizičnega doživljanja in občutenja glasbene vsebine. Kljub temu pa učitelji pojem "digitalna tehnologija" razumejo kot skupek orodij, ki so danes nepogrešljiva in jih je treba vključiti v učni proces.

Received 9. 7. 2025 / Accepted 3. 11. 2025

Scientific paper

UDC 37.018.54:78.01:004

KEYWORDS: digital technology, music school, music theory and Solfeggio, use of digital tools, qualitative thematic analysis

ABSTRACT – The paper focuses on the presence and use of digital technologies to teach the subjects of music theory and Solfeggio in music schools. We examined how digital tools support implementing fundamental musical activities and how teachers incorporate them into the teaching process. Through semi-structured interviews conducted with a sample of six teachers from various Slovenian regions, we carried out a qualitative study based on thematic analysis using an inductive approach. The findings revealed that digital technologies are rarely used to support musical activities, and instead are most commonly used for listening activities and presenting teaching content. Combined and traditional approaches are dominant in achieving learning goals, while new musical activities that would not be possible to implement without digital tools have not been developed. The teachers' arguments for the limited use of digital tools stem from the importance of the students' adopting an active role in class, experiencing and feeling musical content on a physical level. However, the teachers understood the term digital technology as referring to a number of tools that are now indispensable and must be integrated in the learning process.

1 Introduction

The need to promote a greater development of digital competences has emerged most prominently during and after the COVID-19 epidemic (Blanco-García et al., 2025), and in Slovenia, with the current transition to the so-called Smart Society 5.0, an ecosystem of artificial intelligence and new technologies (Vlada RS [Government of the RS], 2023). Moreover, in the field of education, there are calls to transform teaching strategies and complement and upgrade digital competences in line with the technological developments and challenges of the 21st century (Caena & Redecker, 2019; OECD, 2019). The use of digital technologies in the learning process is influenced by both the

Stališča študentov do uporabe pristopa filozofija za otroke in z otroki

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v40i3-4.146>

Prejeto 13. 3. 2025 / Sprejeto 3. 11. 2025

Znanstveni članek

UDK 37.013-057.875

KLJUČNE BESEDE: filozofija za otroke in z otroki, facilitator, učitelj, olajševanje, izkustveno učenje, celostni razvoj otroka

POVZETEK – V razredu, ki je oblikovan kot skupnost preiskovanja, učenci ne le pomnijo dejstva, temveč si védenje in proces osmislijo. Pri pedagoškem pristopu filozofije za otroke in z otroki (Fz_aO) spodbujamo zastavljanje vprašanj, sodelovanje z aktivno udeležbo, spoštovanje udeležencev in misli ter kritično mišljenje. Pri tem moramo imeti pogum in motiviranost prenesti z močjo, ki jo imamo kot formalna avtoriteta, na učeče ter razumeti in kakovostno udeležati pedagoški pristop oz. strukturo Fz_aO. Z raziskavo odkrivamo odziv in mnenje študentov različnih študijskih smeri o pedagoškem pristopu Fz_aO, ki so ga spoznali z večmesečnim izkustvenim učenjem. Raziskava temelji na za ta namen oblikovanem anketnem vprašalniku. Rezultati kažejo, da so bili udeleženci oz. izvajalci presenečeni nad izjemnimi mislimi in idejami ter kompleksnostjo razmišljanja učencev, nad njihovim opaznim napredkom pri razmišljanju in izražanju. Menijo, da so vsi udeleženci pridobili večšine in kompetence kritičnega mišljenja, spoštovanja in timskega dela, sledijo večšine komunikacije in izražanja lastnega mnenja.

Received 13. 3. 2025 / Accepted 3. 11. 2025

Scientific paper

UDC 37.013-057.875

KEYWORDS: philosophy for and with children, facilitator, teacher, facilitation, experiential learning, holistic development of children

ABSTRACT – In classrooms structured as communities of inquiry, students transition from passive learning to active meaning-making and deep engagement with ideas. In the Philosophy for and with Children (P4C) approach, we encourage question-asking, active participation, respect for participants and their ideas, and critical thinking. This approach necessitates courage and motivation from educators to empower learners by relinquishing aspects of their traditional authority. It also demands a thorough understanding and skilful application of the P4C pedagogical framework. The survey captures the reactions and perspectives of students from diverse fields of study on the pedagogical approach of P4C, which they engaged with through several months of experiential learning. Data was collected through a specifically designed questionnaire. The results indicate that the participants, acting as facilitators, were surprised by the exceptional thoughts and ideas, as well as the complexity of reasoning demonstrated by the learners, alongside their noticeable progress in thinking and self-expression. The facilitators concluded that all participants enhanced their skills and competencies in critical thinking, respect for others, and teamwork, alongside noticeable gains in communication skills and the ability to effectively express personal opinions.

1 Uvod

Človek je bitje z razumom, je bitje, ki misli. Hkrati to še ne pomeni, da je razumen, da razume in da je osmisli svoje misli. Včasih nam uspe s pogovorom osmisli misli nekemu, včasih pa tudi ne. A potreba po osmislitvi obstaja, saj bi lahko delovala motivirajoče za otroka, če ga razumemo kot osebo samo po sebi. Razumevanje in osmislitev vplivata na našo notranjo motiviranost delovanja, ki je ključna v izobraževalnem siste-

Skriti obrazi izključevanja: stigma otrok s posebnimi potrebami v očeh vrstnikov

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v40i3-4.203>

Prejeto 12. 7. 2025 / Sprejeto 3. 11. 2025

Znanstveni članek

UDK 316.647.8:376-053.5

KLJUČNE BESEDE: diskriminacija, osnovna šola, otroci s posebnimi potrebami, osmošolci, stigmatizacija
POVZETEK – V prispevku se osredotočamo na stigmatizacijo, še posebej otrok s posebnimi potrebami (OPP), ki obiskujejo izobraževalni program osnovne šole s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo. V teoretičnem delu so predstavljene temeljne oblike stigmatizacije, ki se odražajo skozi medsebojno povezane stereotipe, predsodke in diskriminacijo na sistemski (ableizem) in neposredni, odnosni (disableizem) ravni. V empiričnem delu predstavljamo ugotovitve raziskave, izvedene med 120 osmošolci, ki obiskujejo OŠ na območju Kozjanskega in Obsotelja. V raziskavi smo proučevali zaznave osmošolcev glede prisotnosti stigmatizacije OPP v družbi, še posebej so nas zanimale razlike po spolu in stališča osmošolcev do OPP. Rezultati kažejo, da osmošolci zaznavajo prisotnost stigmatizacije v družbi, a le pri posameznih trditvah. Pomembne razlike po spolu so redko prisotne. V stališčih do določenih značilnosti OPP so osmošolci večinoma neopredeljeni, za OPP pogosteje menijo, da so nepredvidljivi, imajo težave s samoregulacijo vedenja in so nesamostojni. Neenotne ugotovitve kažejo na potrebo po sistematičnem naslavljanju stigmatizacije v šolskem prostoru.

Received 12. 7. 2025 / Accepted 3. 11. 2025

Scientific paper

UDC 316.647.8:376-053.5

KEYWORDS: discrimination, primary school, children with special needs, eighth graders, stigmatisation

ABSTRACT – This article focuses on the issue of stigmatization, particularly of children with special needs (CSN) who attend primary school with adapted educational programs and receive additional expert assistance. The theoretical part outlines the fundamental forms of stigmatization, reflected through interconnected stereotypes, prejudices and discrimination – operating both on a systemic level (ableism) and on a direct, interpersonal level (disableism). The empirical part presents the findings of a study conducted among 120 eighth graders from primary schools in the Kozjansko and Obsotelje regions. The research focuses on students' perceptions of the presence of stigmatization of CSN and students' attitudes towards such peers, with particular attention to gender differences. The results reveal that students do recognize the presence of stigmatization of CSN in society, although this awareness appears only in relation to certain statements. Regarding individual traits commonly associated with CSN, students' responses were predominantly ambivalent. Students frequently described these children as unpredictable, struggling with behavioural self-regulation, and often lacking independence. Significant differences in stigmatization by gender are rarely observed. These inconclusive findings highlight the need for a systematic approach to addressing stigmatization within the school environment.

1 Teoretični uvod

Stigma in stigmatizacija

Stigma je lastnost, ki je v družbi močno diskreditirajoča (Goffman, 2008), stigmatizacija pa proces označevanja ali ožigosanja posameznikov ali posameznih skupin, da ti postanejo tarča negativnih družbenih označb, ki jih na podlagi negativnih izkušenj

Pojav psihičnega nasilja v partnerskih odnosih pri mladostnikih

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v40i3-4.204>

Prejeto 15. 3. 2025 / Sprejeto 3. 11. 2025

Znanstveni članek

UDK 364.636-053.6

KLJUČNE BESEDE: psihično nasilje, partnerski odnosi, mladostniki

POVZETEK – V partnerskem odnosu lahko prihaja do različnih oblik nasilja, ki se kažejo v obliki psihičnega, fizičnega, spolnega in ekonomskega nasilja. Pogostokrat se v primeru nasilja v partnerskem odnosu najprej začne pojavljati psihično nasilje, ki se lahko kasneje razvije tudi v druge oblike nasilja. Pričujoči prispevek prikazuje izsledke raziskave o pojavu psihičnega nasilja v partnerskih odnosih pri mladostnikih. V raziskavi je sodelovalo 376 mladostnikov z izkušnjo partnerskega odnosa. Ugotavljamo, da so najpogostejše oblike psihičnega nasilja v partnerskih odnosih pri mladostnikih ljubosumje, uporaba nepriemernih in žaljivih besed ter kritiziranje in poniževanje. Pri analizi glede na spol se je izkazalo, da so ženske pogosteje žrtve psihičnega nasilja. V primeru analize glede na starost ugotavljamo, da najpogosteje doživljajo psihično nasilje v partnerskem razmerju mladostniki v starosti med 22 in 25 let. Pri trajanju partnerskega odnosa ugotavljamo, da je največ psihičnega nasilja pri mladostnikih prisotnega v partnerskem odnosu, ki traja med dvema in štirimi leti.

Received 15. 3. 2025 / Accepted 3. 11. 2025

Scientific paper

UDC 364.636-053.6

KEYWORDS: psychological violence, partner relationships, adolescents

ABSTRACT – Different forms of violence can occur in a partner relationship which manifest in the form of psychological, physical, sexual, and economic violence. Often, in case of violence in a partner relationship, psychological violence begins to appear first, which can later develop into other forms of violence. This article presents the results of a research on the occurrence of psychological violence in partner relationships among young people. The research included 376 young people who had the experience of a partner relationship. We have learnt that the most common forms of psychological violence in partner relationships among young people are jealousy, the use of inappropriate and offensive words, and criticism and humiliation. The results analysis showed that women are more often victims of psychological violence. In the analysis based on age, we have discovered that it is young people aged between 22 and 25 who most often experience psychological violence in a partner relationship. As for the duration of the partner relationship, we note that psychological violence most frequently occurs in partner relationships lasting between two and four years.

1 Uvod

Po Emmerovi idr. (2023, str. 71) postaja v današnjem času porast agresivnega vedenja velik problem. Agresivno vedenje se lahko pojavlja v različnih odnosih. V partnerskem odnosu lahko prihaja do različnih oblik nasilja, ki se kažejo kot psihično, fizično, spolno in ekonomsko nasilje. Pogostokrat gre za preplet različnih oblik nasilja. V partnerskem odnosu se v primeru prisotnosti nasilja pogostokrat najprej začne pojavljati psihično nasilje, ki se lahko kasneje razvije tudi v druge oblike nasilja. Zato je pomembno, da pride do čim hitreje zaznave in ustreznega funkcionalnega spoprijemanja s pojavom psihičnega nasilja v partnerskem odnosu že v mladostniškem obdobju.

Od predsodkov do povezanosti: teorija o medskupinskem stiku

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v40i3-4.205>

Prejeto 12. 7. 2025 / Sprejeto 3. 11. 2025

Znanstveni članek

UDK 373.3.013.42:316.647.8

KLJUČNE BESEDE: teorija o medskupinskem stiku, socialna pedagogika, predsodki, vključenost

POVZETEK – Teorija medskupinskega stika ima za socialnopedagoško področje, ki si prizadeva za zmanjševanje marginaliziranosti različnih družbenih skupin, velik pomen, saj predpostavlja, da je mogoče predsodke med različnimi družbenimi skupinami zmanjševati preko stika med njimi, zlasti kadar so izpolnjeni določeni pogoji, kot npr. enak status med skupinami, skupni cilji in institucionalna podpora. V prispevku predstavimo rezultate tradicionalnega pregleda literature o teoriji medskupinskega stika. V kontekstu socialne pedagogike opredelimo v znanosti utemeljene strategije za krepitev pozitivnih učinkov medskupinskega stika in izpostavimo pomen obstoja priložnosti za medskupinski stik ter pogoje, ki povečujejo verjetnost za zmanjšanje predsodkov na podlagi le-tega. Predstavimo primer uporabe teorije medskupinskega stika pri oblikovanju vključujočih praks v vzgojno-izobraževalnem sistemu, pri čemer izpostavimo ključno vlogo socialnopedagoške prakse. Pregled literature kaže, da ima teorija medskupinskega stika sicer velik potencial za razvoj socialnopedagoške teorije in prakse, ki pa v slovenskem vzgojno-izobraževalnem prostoru zahteva nadaljnjo kontekstualizacijo in empirično preverjanje.

Received 12. 7. 2025 / Accepted 3. 11. 2025

Scientific paper

UDC 373.3.013.42:316.647.8

KEYWORDS: intergroup contact theory, social pedagogy, education, prejudice, inclusion.

ABSTRACT – The theory of intergroup contact holds considerable significance for the field of social pedagogy, which is dedicated to reducing the marginalisation of diverse social groups. The theory posits that prejudice between different social groups can be mitigated through contact, particularly when specific conditions are met – such as equal group status, shared goals, and institutional support. This paper presents the findings of a traditional literature review on intergroup contact theory. Within the context of social pedagogy, we identify scientifically grounded strategies for enhancing the positive effects of intergroup contact and emphasise the importance of creating opportunities for such contact, alongside the conditions that increase the likelihood of prejudice reduction. The paper also discusses an example of applying intergroup contact theory to the development of inclusive practices within the educational system, highlighting the key role of social pedagogical practice. The review suggests that while the theory of intergroup contact holds significant potential for the advancement of social pedagogical theory and practice, its implementation in the Slovenian educational context requires further contextualisation and empirical validation.

1 Uvod

Teorija medskupinskega stika, ki obravnava možnost, da bi stik med posamezniki različnih družbenih skupin lahko privedel do zmanjšanja predsodkov med njimi, je ključna za socialnopedagoško področje, saj je ena izmed osrednjih nalog socialne pedagogike zmanjševanje marginaliziranosti svojih ciljnih populacij (npr. Bogdan Zupančič, 2020; Krajncan, 2021; Razpotnik, 2006; Vukovič idr., 2024). V pričujočem prispevku teorijo medskupinskega stika opredelimo v socialnopedagoškem kontekstu, pri čemer se osredotočimo na prostor vzgoje in izobraževanja (VIZ), kjer je ustvarjanje spodbudnega pedagoškega okolja ključnega pomena, saj “učni proces poteka v določenih oko-

Vpliv menedžmenta na izobraževalno in raziskovalno dejavnost medicinskih sester

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v40i3-4.191>

Prejeto 25. 3. 2025 / Sprejeto 3. 11. 2025

Znanstveni članek

UDK 005:616-083

KLJUČNE BESEDE: profesionalizacija zdravstvene nege, izobraževanje medicinskih sester, raziskovanje v zdravstveni negi, podpora menedžmenta, javne bolnišnice, ovire in priložnosti

POVZETEK – Raziskava preučuje vlogo izobraževalnih in raziskovalnih dejavnosti v strateških perspektivah direktorjev in pomočnikov direktorjev za zdravstveno nego slovenskih javnih bolnišnic, kar je ključno za profesionalizacijo zdravstvene nege in dvig kakovosti oskrbe. Rezultati deskriptivne kvantitativne raziskave ($N = 34$) kažejo, da večina vrhnjega menedžmenta slovenskih bolnišnic prepozna pomen teh dejavnosti, vendar strategije pogosto ostajajo delno učinkovite. Raziskava razkriva statistično značilne razlike v zaznavanju pomembnosti raziskovalnih dejavnosti med direktorji/-icami in njihovimi pomočniki/-icami, kar nakazuje na potrebo po boljšem usklajevanju prioritiet in razvoju raziskovalnih kompetenc. Identifikacija glavnih ovir, kot so pomanjkanje časa, znanja in motivacije, ter ključnih priložnosti, kot sta boljša organizacija dela in povečanje finančnih sredstev, osvetljuje kompleksnost izzivov na tem področju. Kljub omejitvam, kot sta majhen vzorec in osredotočenost na Slovenijo, raziskava ponuja dragocene vpogled in izhodišča za razvoj politik, ki bi sistematično podprle izobraževanje in raziskovanje v zdravstveni negi ter prispevale k trajnostnemu razvoju tega področja.

Received 25. 3. 2025 / Accepted 3. 11. 2025

Scientific paper

UDC 005:616-083

KEYWORDS: nursing professionalization, nurse education, nursing research, management support, public hospitals, barriers and opportunities

ABSTRACT – The study examines the role of educational and research activities in the strategic perspectives of directors and nursing assistants in Slovenian public hospitals, which is crucial for professionalising nursing and improving the quality of care. The results of a descriptive quantitative study ($N = 34$) indicate that most of the top management in Slovenian hospitals recognizes the importance of these activities; however, the strategies often remain only partially effective. The study reveals statistically significant differences in the perception of the importance of research activities between directors and their assistants, highlighting the need to align priorities and develop research competencies. Identifying key barriers, such as lack of time, knowledge, and motivation, alongside key opportunities, such as better work organization and increased financial resources, sheds light on the complexity of challenges in this area. Despite limitations, such as the small sample size and focus on Slovenia, the study provides valuable insights and foundations for developing policies that would systematically support education and research in nursing, contributing to the sustainable development of this field.

1 Uvod

Globalna kriza pomanjkanja zdravstvenih delavcev, ki jo spremljajo staranje prebivalstva, vojne, naraščajoče cene, širjenje kroničnih in nalezljivih bolezni, podnebne spremembe ter tehnološki napredek, zahteva nadgradnjo kompetenc zdravstvenega osebja. Za obvladovanje teh izzivov in izpolnjevanje pričakovanj pacientov bo prehod k napredni zdravstveni negi nujen, saj sodobno zdravstveno varstvo od osebja zahteva več znanj kot kadarkoli prej (Evans idr., 2020). Sodobni trendi poudarjajo potrebo po širjenju kompetenc in razvoju naprednih veščin za profesionalni razvoj, izboljšanje

Vajeništvo za gostilničarje na Kranjskem skozi optiko strokovnih časopisov za gostinstvo

DOI: <https://doi.org/10.55707/ds-po.v40i3-4.206>

Prejeto 17. 3. 2025 / Sprejeto 3. 11. 2025

Znanstveni članek

UDK 37:640.4-057.23(439.5)

KLJUČNE BESEDE: Avstro-Ogrska, Kranjska, obrtne nadaljevalne šole, strokovne gostilničarske nadaljevalne šole, vajeništvo

POVZETEK – Najpogostejša oblika obrtnega usposabljanja na Kranjskem v avstro-ogrskem obdobju je bilo vajeništvo, kombinacija dela pri mojstarih in pouka na obrtni nadaljevalni šoli, ki je bila nižja oblika poklicnega izobraževanja. V članku se osredotočamo na problem vajeništva za gostinske delavce v deželi Kranjski v avstro-ogrskem obdobju (1867–1918). Dogajanje na tem področju sta pozorno spremljala strokovna časopisa *Gostilničarski vestnik* (1911–1913) in *Gostilničar* (1914–1930), ki imata v članku osrednjo vlogo kot izčrpen vir podatkov o gostilničarskem vajeništvu, zlasti v zadnjih letih pred razpadom monarhije, prav tako pa je potrebo po gostilničarski šoli omenjal tudi časopis *Promet in gostilna* (1908–1909). Ljubljana v tem obdobju ni imela strokovne gostilničarske nadaljevalne šole, čeprav si je zanjo vztrajno prizadevala, in jo je dobila šele l. 1924. Časopisa sta pri obravnavi vajeništva poudarjala potrebo po ustanovitvi strokovne gostilničarske nadaljevalne šole in zahtevo po obvezni izučenosti za gostinski poklic, s čimer bi preprečevali nelojalno konkurenco, preveč zažrto pa sta omenjala problem premladih vajencev.

Received 17. 3. 2025 / Accepted 3. 11. 2025

Scientific paper

UDC 37:640.4-057.23(439.5)

KEYWORDS: Austria-Hungary, Carniola, vocational training schools, professional continual vocational schools for innkeepers, apprenticeship

ABSTRACT – The most common form of vocational training in Carniola during the Austro-Hungarian period was apprenticeship, a combination of working for masters craftsmen and attending a continual vocational school, which was a lower form of vocational education. The article focuses on the problem of apprenticeship for hospitality workers in Carniola during the Austro-Hungarian period (1867–1918), especially in the final years before the collapse of the monarchy. Events in the field of hospitality training were closely monitored by the professional newspapers *Gostilničarski vestnik* (1911–1913) and *Gostilničar* (1914–1931), which play a central role in the article as an exhaustive source of information on the innkeepers' apprenticeship, and *Promet and gostilna* (1908–1909) also raised the issue of a vocational school for innkeepers. Ljubljana did not have professional continual vocational schools for innkeepers in this period, even though repeated requests were made, and obtained it only in 1924. With respect to apprenticeship, the two newspapers emphasized the need for establishing a relevant professional school, a requirement for compulsory training for the hospitality profession, which would prevent unfair competition, but were not bold enough when mentioning the problem of too young apprentices.

1 Uvod

Obrtno in poklicno šolstvo na Slovenskem je v 18. in 19. stoletju vse do razpada Avstro-Ogrske vzbudilo veliko znanstvene pozornosti. Vsekakor je na področju zgodovine šolstva na Slovenskem najmarkantnejša osebnost Vladimir Schmidt, ki je o tem napisal obsežno delo z naslovom *Zgodovina šolstva in pedagogike na Slovenskem* (1988). O zgodovini kmetijskega šolstva sta pisala npr. Josip Dolgan (1967) in Vladimir Valenčič (1970), medtem ko sta Rado Lah (1930) in Ema Umek (2006) opozorila na pomen

NAVODILA ZA AVTORJE

Avtorje prosimo, da pri pripravi znanstvenih člankov upoštevajo naslednja navodila:

1. Članke sprejemamo v slovenskem in angleškem jeziku. Pošljete nam jih lahko po elektronski pošti na naslov uredništva info@pedagogoska-obzorja.si ali chief.editor@didactica-slovenica.si. Za točnost in verodostojnost podatkov odgovarja avtor.
2. Znanstveni članki (brez razširjenega povzetka) naj obsegajo do 30.000 znakov s presledki. Priporočeno je, da je članek napisan v skladu z IMRAD strukturo.
3. Vsak članek naj ima na posebnem listu naslovno stran, ki vsebuje ime in priimek avtorja, leto rojstva, domači naslov, številko telefona, naslov članka, akademski in strokovni naslov, naslov ustanove, kjer je zaposlen in elektronski naslov. V primeru, da je avtorjev več, se na list napiše zahtevane podatke za vsakega avtorja posebej. Vodilni avtor mora biti med avtorji napisan na prvem mestu.
4. Znanstveni in strokovni članki, ne glede na jezik, morajo imeti povzetek v slovenskem in v angleškem jeziku v obsegu od 1.200 do 1.300 znakov s presledki. Povzetek in ključne besede naj bodo napisani na začetku članka. Priložiti je treba tudi razširjeni povzetek v obsegu 10.000 znakov s presledki v angleškem jeziku. V primeru, da je članek napisan v angleškem (ali kakšnem drugem) tujem jeziku, pa je potrebno priložiti razširjen povzetek v obsegu 10.000 znakov s presledki v slovenskem jeziku.
5. Tabele in slike naj bodo vključene v besedilu smiselno, kamor sodijo. Slike naj bodo tudi priložene kot samostojne datoteke v ustreznem slikovnem (JPG, PNG), oziroma vektorskem (EPS, PDF) zapisu v ločljivosti vsaj 600 pik na palec (oziroma v obliki, ki bo primerna za ustrezno nadaljnjo tehnično pripravo ali dodelavo za tisk). Na gradivo, ki ne zadošča minimalnim zahtevam, posebej ne opozarjamo in ga v končni tehnični pripravi zaradi neustreznosti izpustimo. V primeru, da so v članku vključene tudi tabele, morajo biti članku priložene posebej z vsemi potrebnimi podatki (Excel tabele).
6. Seznam literature uredite po abecednem redu avtorjev. Pri citiranju, povzemanju in navajanju literature upoštevajte standarda APA7 in sicer na naslednji način:
  - Za knjige: priimek in ime avtorja, leto izdaje, naslov, založba. Primer: Novak, H. (2020). Projektno učno delo. Državna založba Slovenije.
  - Za članke v revijah: priimek in ime avtorja, leto objave, naslov revije, letnik, številka, strani. Primer: Strmčnik, F. (2020). Reševanje problemov kot posebna učna metoda. *Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja*, 12(5), 3–12.
  - Za članke v zbornikih: priimek in ime avtorja, leto objave, naslov članka, podatki o knjigi ali zborniku, strani, založba. Primer: Razdevšek Pučko, C. (2020). Usposabljanje učiteljev za uvajanje novosti. V M. Tancer (ur.), *Stoletnica rojstva Gustava Šiliha* (str. 234–247). Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta.
7. Vključevanje reference v tekst: Če gre za točno navedbo, napišemo v oklepaju priimek avtorja, leto izdaje in stran (Kroflič, 2020, str. 15). Če gre za splošno navedbo, stran izpustimo (Kroflič, 2020).
8. V primeru spletnih referenc je obvezno navajanje točne spletne strani skupaj z imenom dokumenta. Primer: Brčar, P. (2020). Kako poskrbeti za zdravje solarjev. Inštitut za varovanje zdravja RS. <http://www.sigov.si/ivz/vsebine/zdravje.pdf> Obvezna je navedba DOI povezav, kjer obstajajo. Datumov dostopa ne pišemo.

Za vsa dodatna pojasnila ter informacije glede priprave in objave člankov, za katere menite, da niso zajeta v navodilih, se obrnite na glavnega in odgovornega urednika na elektronski naslov chief.editor@didactica-slovenica.si. Za splošnejše informacije ter tehnično pomoč pri pripravi prispevka pa se lahko obrnete na uredništvo oziroma na naš elektronski naslov info@pedagogoska-obzorja.si.

Za objavo v reviji se obračuna prispevek v višini 300 EUR, s čimer se zagotavlja hitra obravnava in nemoten potek publikacije.

AUTHORS GUIDELINES

Authors are requested to follow these guidelines when preparing scientific articles:

1. Articles are accepted in Slovenian and English. They can be submitted via email to the editorial office at info@pedagogoska-obzorja.si or chief.editor@didactica-slovenica.si. The author is responsible for the accuracy and reliability of the data.
2. Scientific articles (without an extended abstract) should not exceed 30,000 characters including spaces. It is recommended that the article follows the IMRAD structure.
3. Each article must include a title page on a separate sheet, containing: the author's full name, year of birth, home address, telephone number, title of the article, academic and professional title, name of the institution where the author is employed, email address and ORCID ID. If there are multiple authors, the required details must be provided for each author separately. The lead author must be listed first.
4. All articles must include an abstract in both Slovenian and English (1,200–1,300 characters including spaces). The abstract and keywords should be placed at the beginning of the article. An extended abstract (10,000 characters including spaces) in English must also be attached. If the article is written in English or another foreign language, an extended abstract in Slovenian (10,000 characters including spaces) must be provided.
5. Tables and figures must be meaningfully included in the text where appropriate. Figures should also be submitted as separate files in a suitable format: raster images (JPG, PNG), vector graphics (EPS, PDF), minimum resolution: 600 dpi (or a format suitable for further technical processing or print preparation). Material that does not meet the minimum requirements will not be specifically flagged and may be omitted from the final publication due to inadequate quality. If tables are included in the article, they must be submitted separately as Excel files containing all necessary data.
6. Arrange the reference list in alphabetical order by authors' last names. When citing, summarizing, and referencing literature, follow the APA7 standard as follows:
  - Books: Author's surname, first name, year of publication, title, publisher. Example: Novak, H. (2020). *Projektno učno delo*. Državna založba Slovenije.
  - Journal articles: Author's surname, first name, year of publication, journal title, volume, issue, pages. Example: Strmčnik, F. (2020). Reševanje problemov kot posebna učna metoda. *Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja*, 12(5), 3–12.
  - Book chapters: Author's surname, first name, year of publication, chapter title, book/conference proceedings details, pages, publisher. Example: Razdevšek Pučko, C. (2020). Usposabljanje učiteljev za uvajanje novosti. In M. Tancer (Ed.), *Stoletnica rojstva Gustava Šiliha* (pp. 234–247). University of Maribor, Faculty of Education.
7. Citing references in the text: For exact quotations, include the author's surname, year of publication, and page number in parentheses: (Kroflič, 2020, p. 15). For general references, omit the page number: (Kroflič, 2020).
8. Online references: The exact webpage URL must be provided, along with the document name. Example: Brčar, P. (2020). Kako poskrbeti za zdravje solarjev. Institute of Public Health RS. <http://www.sigov.si/ivz/vsebine/zdravje.pdf> DOI links must be included where available. Access dates are not required.

For further clarifications or information regarding article preparation and publication of articles that you feel are not covered by the guidelines, contact the Editor-in-Chief at chief.editor@didactica-slovenica.si. For general information or technical assistance with article submission, please contact the Editorial Office or our email address info@pedagogoska-obzorja.si.

A publication fee of 300 EUR is charged for journal submissions, ensuring expedited review and seamless publication.